

УДК 330.341.1

DOI:10.5281/zenodo.11875037

Л.В. Шовкун - Заблоцька, канд. екон. наук., доц. (ДБТУ, Харків)

З.М. Шовкун, здоб. ОС «бакалавр» (ДБТУ, Харків)

КЛАСИФІКАЦІЯ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ СПЕЦИФІКА

Успішний розвиток підприємств у сучасних мінливих та нестабільних умовах господарювання, обумовлених економічними трансформаціями у світі та військовим вторгненням в нашу країну, є неможливим без запровадження інновацій у всіх напрямках та сферах їх діяльності - організаційній, управлінській, технічній, технологічній, виробничій, соціальній, екологічній та інших.

Саме тому, управління інноваційною діяльністю сьогодні набуває особливу актуальність і значення на мікро, мезо та макrorівнях. Для ефективного керування інноваційною діяльністю необхідне ретельне і більш детальне вивчення інновацій. Результативність способів і засобів керуючого впливу визначається класифікацією інновацій, її науковою обґрунтованістю.

Важливим етапом вивчення нововведень є їх класифікація за низкою певних ознак. Інновації можна класифікувати залежно від їхньої природи та впливу на ринок.

Першим вченим, який поділив інновації на окремі групи, був Й. Шумпетер. Він виділив 5 типів інновацій таким чином: 1) виробництво нового продукту або продукту з якісно новими властивостями; 2) впровадження нового засобу виробництва, в основу якого покладено нове наукове відкриття або новий підхід щодо комерційного використання продукції; 3) застосування нових матеріалів; 4) освоєння нового ринку збуту певною галуззю промисловості країни; 5) впровадження нових організаційних форм [1].

Послідовники Й. Шумпетера розширили подану ним класифікацію. Одним з таких вчених є Я. Ван Дайн, який до цих 5 типів додав інфраструктурні інновації, тобто інновації, які пов'язані зі змінами в галузях інфраструктури [2].

Подальший розвиток інновацій та інноваційної діяльності призвів до виникнення розгалуженої системи класифікацій. Слід зауважити, що в Україні досі не існує єдино прийнятої системи класифікації інновацій. Розглянемо, які види інновацій виділяють сучасні науковці.

Різні вчені подають своє бачення класифікації та виділяють свої ознаки та критерії. Деякі вчені виділяють до 25 класифікаційних ознак.

Незважаючи на таку різноманітність, потрібно виділити основні ознаки, які ми зустрічаємо у більшості науковців. Так, перша класифікація базується на ступені новизни інновацій, де можна виділити інкрементальні, радикальні та революційні інновації. Інкрементальні інновації зазвичай вдосконалюють існуючі продукти або послуги, тоді як радикальні та революційні змінюють засади функціонування ринку.

Крім того, інновації можна класифікувати залежно від сфери застосування. Така класифікація включає технологічні, соціальні, економічні та організаційні інновації. Технологічні інновації пов'язані з впровадженням нових технологій або методів виробництва, соціальні - зі змінами у способі життя та взаємодії людей, економічні - зі створенням нових бізнес-моделей або ринків, а організаційні - зі змінами в управлінні та організаційній структурі. Крім того, інновації можна розділити на продуктові та процесні. Продуктові інновації стосуються вдосконалення або створення нових товарів або послуг, тоді як процесні інновації охоплюють удосконалення або зміну виробничих процесів.

Ще однією важливою класифікацією інновацій є їхня стадія життєвого циклу. Ця класифікація включає в себе інновації, які знаходяться на різних етапах розвитку – від початкового впровадження до стабільного фази ринкової зрілості.

У кожній з цих класифікацій інновацій можна виявити свої характеристики та специфіку, які впливають на їхню природу, впровадження та вплив на ринок та суспільство в цілому [3].

Враховуючі вищезазначене, вважаємо актуальними та дуже нагальними запровадження інновацій у вітчизняних підприємствах з метою швидкого подолання «технологічного розриву» із економічними країнами світу. Це дозволить перебудувати підприємства на новий шлях розвитку, виробляти продукцію, яка за своїми якісними та вартісними характеристиками буде конкурентоспроможною на світових ринках.

Інформаційні джерела

1. Йозеф Алоїс Шумпетер (Joseph Alois Schumpeter).
URL:<http://visionary.management.com.ua/management/jozef-alois-schumpeter-joseph-alois-schumpeter/>

2. Duijn Van. The Long Wave in Economic Life. Be economist 125. N4: 1977. P. 544-576

3. Білоусько Р.С. Інновації в забезпеченні конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід*: матер. III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Харків. 10 листопада 2022 р. Харків, ДБТУ. 2022. С.45-47.